

PLEASE NOTE! THIS IS PARALLEL PUBLISHED VERSION OF THE ORIGINAL ARTICLE

To cite this Article: Vanhamäki, S., Ahola, A., Hyttinen, K. & Niittymäki, S. (2015) Verkostoista voimaa FUAS ammattikorkeakoulujen TKI-työhön. AMK-lehti/UAS Journal, 4.

URL: https://arkisto.uasjournal.fi/uasjournal_2015-4/vanhamaki.html

Verkostoista voimaa FUAS ammattikorkeakoulujen TKI-työhön

Susanna Vanhamäki, TKI-asiantuntija, projektipäällikkö, YTM, Lahden ammattikorkeakoulu, susanna.vanhamaki@lamk.fi

Antti Ahola, projektipäällikkö, VTM, Laurea-ammattikorkeakoulu, antti.ahola@laurea.fi

Kirsi Hyttinen, tohtorikoulutettava, tutkimuspalvelupäällikkö, KM, Laurea-ammattikorkeakoulu, kirsi.hyttinen@laurea.fi

Seppo Niittymäki, tutkimuspäällikkö, yliopettaja, TkL, Hämeen ammattikorkeakoulu, seppo.niittymaki@hamk.fi

Johdanto

Tämä artikkeli käsittelee työelämälähtöisen TKI-toiminnan edellytysten vahvistamista FUAS-liittouman ammattikorkeakouluissa. FUAS-liittouma, Federation of Universities of Applied Sciences, on Hämeen ammattikorkeakoulun (HAMK), Lahden ammattikorkeakoulun (LAMK) ja Laurea-ammattikorkeakoulun (Laurea) muodostama strateginen liittouma. FUAS-liittouman korkeakoulut ovat itsenäisiä toimijoita, jotka tekevät tiivistä strategista yhteistyötä. Liittouma on jakanut painoalojensa vastuut seuraavalla tavalla: teknologiaosaaminen ja yrittäjyys/HAMK, ympäristö ja energiatehokkuus/LAMK, yhteiskunnan turvallisuus ja eheys/Laurea. Lisäksi hyvinvoinnin turvaaminen on yhteinen läpileikkaava painoala. Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) rahoituksella FUAS-liittouman ammattikorkeakoulut ovat edistäneet työelämälähtöistä TKI-toimintaa kukin vastuullansa olevan painoalan mukaisesti.

FUAS-liittouman toiminnassa tapahtui merkittäviä strategisia uudistuksia FUAS-painoalojen työelämälähtöisen TKI-toiminnan edellytysten vahvistamiseen tähtäävän hankkeen käynnistymisen jälkeen. FUASin TKI-toiminnan määritelmää laajennettiin kattamaan FUAS-jäsenkorkeakoulujen yhteisten hankkeiden lisäksi myös yksittäisten jäsenkorkeakoulujen painoalalähtöinen TKI-toiminta. Strategian uudistamisen yhteydessä lakkautettiin myös TKI-painoalaryhmät. FUAS-painoalojen työelämälähtöisen TKI-toiminnan edellytysten vahvistamiseen tähtäävän hankkeen ohjauksen osalta tämä tarkoitti ohjausvastuun siirtymistä FUASin TKI-strategiselta ohjausryhmältä ja FUAS TKI-painoalaryhmiltä yksittäisten jäsenkorkeakoulujen vastuulle.

FUAS-hanke keskittyi erityisesti työelämälähtöisen TKI-työn vahvistamiseen erikseen määriteltyjen toimintojen avulla. FUAS-ammattikorkeakoulujen välille hankkeessa tehtiin painoalojen lisäksi painotuksia eri toimintoihin. Yhteistä kaikille kolmelle FUAS-ammattikorkeakoululle ovat olleet kumppanuuksien määrittäminen ja niiden vahvistaminen. Vahvistamisessa konkreettisena tavoitteena on ollut hankevalmisteluiden toteuttaminen työelämän ja korkeakoulujen yhteistyönä sekä ulkopuolisen rahoituksen hakeminen eri tutkimus- ja kehittämishankkeista toteutetun valmisteluyön pohjalta.

Työelämälähtöisen TKI-toiminnan vahvistuminen ja hankevalmistelu

Uusien, työelämälähtöisten tarpeiden tunnistaminen on avannut erilaisia yhteistyömahdollisuuksia sekä koulutuksessa että TKI-toiminnassa. Hanke on luonut erinomaisia oppimisympäristöjä FUAS ammattikorkeakoulujen opiskelijoille tutkimus- ja kehittämistyön parissa. Useat opiskelijat ovat konkreettisesti päässeet kokeilemaan eri hankkeissa TKI-tehtävien toteuttamista, opiskelua ja työssäoppimista.

TKI-hankkeet tuottavat uutta tietoa ja ajankohtaisia näkemyksiä suoraan koulutuksen pariin. Tämän lisäksi opiskelijat ovat voineet suorittaa projektiopintoja tai hakea harjoitteluun hanketyöhön. Useat ovat valmistelleet opinnäytetöitään hankeaiheisiin liittyen.

Laurean kansainvälinen tietojenkäsittelyn opiskelija, Elena Mihaleva, kuvasi kokemuksiaan kansainvälisessä IECEU (Improving the Effectiveness of Capabilities in EU conflict prevention) -hankkeessa seuraavasti;

“Working with great team of specialists, with challenging tasks and opportunity to learn new skills was one of the best experiences in Laurea.”

FUAS-yhteistyönä ja osin hankkeiden tukemana toteutettiin kesällä 2015 Summer School -opintojaksoja. Opiskelu tapahtui monialaisissa ja kansainvälisissä ryhmissä työelämäprojektien kautta. Opiskelijat antoivat toteutuksesta erittäin hyvää palautetta korostaen muun muassa työelämäkumppaneiden paneutumista kehittämisprojekteihin ja eri taustaisten opiskelijoiden luomaa hedelmällistä ryhmätyöasetelmaa. Summer School -opintojaksojen toteutuksia on tarkoitus jatkaa osana ammattikorkeakoulujen normaalia toimintaa.

Hankkeen rahoituksella FUAS-ammattikorkeakoulut ovat pystyneet valmistelemaan perusteellisesti työelämälähtöisiä TKI-hankkeita. FUAS-hankkeessa on kuluneen puolentoista vuoden aikana laadittu työelämälähtöisiä projektisuunnitelmia ja rahoitusesityksiä. FUAS-ammattikorkeakoulut ovat hakeneet rahoitusta sellaisille hankkeille, joilla ratkaistaan nykyisiä tai ennakoitavissa olevia ongelmia. HAMK, LAMK ja Laurea ovat valmistelleet kansallisiin rahoitushakuihin (EAKR, ESR, TEKES ym.) noin 50 projektihakemusta sekä kansainvälisiin hakuihin (Horizon 2020, Interreg-ohjelmiin) noin 30 hakemusta.

Myönteisen rahoituspäätöksen ovat tähän mennessä (11/2015) saaneet seuraavat projektit, joiden valmistelu on tehty osittain tai kokonaan FUAS-hankkeen tuella (Taulukko 1). Kuten taulukko kertoo, hyväksytyjä rahoituspäätöksiä on FUAS-ammattikorkeakouluille saatu yhteensä 3 176 859 euron arvosta. Lisäksi yli kymmenen hakemusta on parhaillaan eri rahoittajien käsittelyssä; erityisesti kansainvälisten hankkeiden osalta prosessit ovat pitkiä. HAMKin ja LAMKin osalta hanke päättyy vuoden 2015 loppuun; Laurean osalta toteutus jatkuu kesäkuun loppuun 2016, eli kaikkien osalta lisää tuloksia on odotettavissa vielä ensi vuoden puolella.

Taulukko 1. Myönteisen rahoituspäätöksen 11/2015 mennessä saaneet FUAS-hankkeet korkeakouluittain. (klikkaa kuva isommaksi)

Rahoitus	OKM FUAS rahoituksella valmistellut hyväksytyt hankkeet	Toteutusajka	HAMK	LAMK	Laurea	Kaikki partnerit ml. yhteensä
EAKR	Energiatohokkuudella ja asuinaluekohtaisella energiatuotannolla lisää Cleantech-liiketoimintaa	1.1.2016 - 31.12.2017	80 402 €	120 560 €	88 299 €	573 434 €
Maaseutuohjelma/Hämeen ELY	InforME - Informaatiomuotoilla maaseudun uusiutuvan energian mahdollisuudet esille	1.11.2015 - 31.10.2018	81 832 €	312 731 €		574 053 €
Erasmus+ KA2-Strategic Partnership	Forming the Competency Based Education Modules for Chemical Accident Prevention, Preparedness and Response	30.11.2015 - 30.11.2018	22 000 €	22 000 €		210 000 €
ESR	Hyvän työelämän ääni	1.4.2015-31.8.2017	111 541 €	439 884 €		551 425 €
	Hyväksytyt yhteishankkeet (11/2015 mennessä)		295 775 €	895 175 €	88 299 €	1 908 912 €
EAKR	Alueelliset järvivihreät innovaatiot	1.6.2015 -31.12.2017	373 800 €			373 800 €
EAKR	LEVARADIO - Levien arvokkaiden biomolekyylien ja biomassan hyödyntäminen ravinnossa, rehussa ja energiana	1.9.2015 - 31.12.2017	100 000 €			450 000 €
ESR	Digitaalisuus työelämän uudistajana - ihminen muuttavassa työympäristössä	1.9.2015 - 31.8.2017	204 120 €			204 120 €
TEKES	Terveysteknologian toimiala liiketoimintana	1.9.2015 - 30.6.2017	110 000 €			400 206 €
Interreg BSR	IWAMA - Interactive Water Management	1.12.2015-30.11.2018		441 940 €		4 700 000 €
Horizon 2020 EC Directorate-General	Humanitarian Aid and Civil Protection - ECHO					
	Design, plan and conduct evaluation for the European Union Civil Protection Modules	1.1.2016 - 31.12.2017			167 750 €	223 564 €
	Kaikki hyväksytyt yhteensä		1 083 695 €	1 337 115 €	756 049 €	10 760 602 €
	Kaikki hyväksytyt yhteensä (HAMK, LAMK, Laurea osuudet)		3 176 859 €			

Esimerkkejä myönteisen rahoituspäätöksen saaneista hankkeista

Laurean koordinoima Horizon 2020 -hanke IECEU (Improving the Effectiveness of Capabilities in EU conflict prevention) sai myönteisen rahoituspäätöksen keväällä 2015. Hankkeessa painotetaan Euroopan ulkoturvallisuuden konfliktien ennaltaehkäisyä ja erityisesti turvallisuusalan toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Hanke toteutetaan yhdessä kansainvälisten ja kansallisten tutkimus- ja koulutusorganisaatioiden kanssa.

Euroopan komission humanitaarisen avun ja kriisinhallinnan -yksikkö (European Commission, Directorate-General Humanitarian aid and civil protection – ECHO) valitsi Laurean toteuttamaan neljäntoista kriisinhallintaharjoituksen evaluoinnin Euroopassa. Laurean koordinoimassa hankkeessa on mukana puolustusvoimien kansainvälinen keskus sekä belgialainen yritys nimeltä Enquirya. Merkittävä osa evaluoinnin toteuttamista on noin 50 kansainvälisen evaluoijan toiminnan koordinoiminen.

LAMKin koordinoima Energiatohokkuudella ja asuinaluekohtaisella energiantuotannolla lisää Cleantech-liiketoimintaa -hanke on saanut myönteisen rahoituspäätöksen EAKR-ohjelmasta. Hankkeessa energiatohokkuutta tarkastellaan laajasti asuinalueiden suunnittelun ja kehittämisen näkökulmasta. Hanke toteutetaan yhteistyössä mm. Laurean ja HAMKin kanssa. Kaupunkikumppanit ovat Hämeenlinna, Riihimäki ja Lahti.

Informaatiomuotoilulla maaseudun uusiutuvan energian mahdollisuudet esille – InforME -hanke on saanut myönteisen rahoituspäätöksen Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta. Hanke edistää uusiutuvan energian tuotantoa ja käyttöä Hämeen maaseudulla informaatiomuotoilun, eli tiedon visualisoinnin avulla. Hanketta koordinoi LAMK, ja lisäksi siinä ovat kumppaneina mm. HAMK ja ProAgria Etelä-Suomi ry.

Modules for Chemical Accident Prevention, Preparedness and Response -koulutushanke on myös saanut myönteisen päätöksen Erasmus+ KA2 Strategic Partnership -ohjelmasta. Hankkeessa

suunnitellaan ja toteutetaan opintojaksoja kemikaalionnettomuuksien estämiseksi, valmiuden kehittämiseksi ja torjuntatoimien tehostamiseksi. Hankkeen toteuttavat LAMK ja HAMK yhdessä turkkilaisten yritysten ja yliopistojen kanssa.

Verkostot ja kumppanuudet

FUAS-ammattikorkeakouluissa on hankkeen aikana panostettu TKI-kumppanuuksien määrittelyyn sekä niiden kehittämiseen. TKI-verkostoja ja kumppanuuksia kartoitettiin samanlaisella mallilla painoaloittain. Kartoituksen tavoitteena oli kumppaneiden vertailu, olemassa olevien kontaktien parempi hyödyntäminen sekä tiedonkulun parantaminen. Kartoituksen tuloksena havaittiin, että kaikilla kolmella ammattikorkeakoululla on vahvat kansalliset ja kansainväliset verkostot, joiden yhteisessä hyödyntämisessä ja jakamisessa on paljon mahdollisuuksia (esim. METNET, www.hamk.fi/metnet). Verkostojen jakamisessa kumppanuus ja luottamus ovat keskeisiä asioita.

Hanke on mahdollistanut kansallisten ja kansainvälisten kumppanuuksien syntymisen ja syventymisen. Ilman hankerahoitusta useat tärkeät verkostoitumismatkat olisivat jääneet tekemättä ja edellytyksiä yhteistyölle ei välttämättä olisi syntynyt. Henkilökohtaiset kontaktit veivät tehokkaammin yhteistyötä eteenpäin ja hankkeen mahdollistamat matkat kantavat hedelmää vielä pitkään. Kumppanuusyhteistyöllä on pystytty vastaamaan rahoituslähteiden vaatimuksiin ja asetettuihin tavoitteisiin. FUAS-painalojen yhteistyön myötä eri ammattikorkeakoulujen henkilökunnan väliset suhteet ovat myös syventyneet, ja sitä kautta verkostojen laajempi hyödyntäminen on ollut aktiivista.

FUAS-ammattikorkeakoulut nähdään keskeisinä alueellisina ja kansainvälisinä hanketoimijoina, jotka kokoavat yhteisiä kehittämisprojekteja. Esimerkkinä kansainvälisestä yhteistyöstä yrityskumppani Enquiry B.V. kuvaa yhteistyötä Laurean kanssa seuraavasti:

“Laurea has given us the opportunity to join a successful bid for an innovative European H2020 proposal in the field of EU common security and defense policy. For a start-up company, such as Enquiry, the support of an international academic partner, really makes a huge difference.”
Mascia Toussaint, Director, Enquiry B.V.

Kumppanuuksilla konkretiaan

Hankkeen myötä työelämälähtöisen TKI-toiminnan edellytykset ovat edelleen vahvistuneet FUAS -ammattikorkeakouluissa. Hanke on konkreettisesti vahvistanut yhteistyötä ammattikorkeakoulujen kesken ja työelämäkumppaneiden kanssa. Hankerahoituksen mahdollistama matkustaminen ja tiiviimpi kansainvälinen yhteistyö on tuottanut uusia pysyviä kumppanuuksia. Verkostojen vahvistuminen ja yhteistyön tiivistyminen on kehittänyt kumppanuuksia, mikä on konkretisoitunut myönteisinä rahoituspäätöksinä.